
RUS BÜYÜKELÇİNİN SIRPLARA HİTABESİ - 30 EYLÜL 2011

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

Dr. Erhan Türbedar

TEPAV Dış Politika Analisti

AVİM, 30 Eylül 2011

15 Eylül 2011de Belgradda düzenlenen Uluslararası Güvenlik Forumunda, Rusya Federasyonunun Belgrad büyükelçisi Aleksandar Konuzinin duygusal ve sert konuşması damgasını vurdu. Sırbistan Cumhurbaşkanı Boris Tadiçin açılış konuşmasıyla başlayan ve Balkan ülkeleri, AB ve NATOdan konukların katılımıyla gerçekleşen forumda, büyükelçi Konuzin katılımcılara öfkeli bir sesle çıktı. Bu salonda hiç Sırp yok mu diye haykırarak, katılımcıları Sırbistanın Kosova üzerindeki çıkarlarını savunmuyor olmakla suçladı. Bazı Sırpların Sırbistanı Batının kontrolüne sokmaya çalıştığını ima eden Konuzin, Rusya Federasyonu olarak Sırbistanın çıkarlarını korumaya devam edeceklerini vurguladı. Forumun bir panelindeki tartışmalara katkı sunmak üzere söz alan, ancak neredeyse bir tebliğci kadar konuşan Konuzin, kendisine daha fazla söz hakkı verilmeyince forumu terk etti.

Rusya geçmişte, Balkanlarda etkinliği geniş ölçüde hissedilen bir ülkeydi. Günümüzde de Rusya Federasyonu, BM Güvenlik Konseyindeki daimi üyeliği, Temas Grubundaki üyeliği ve birçok bölgesel girişim ile ikili ilişkileri sayesinde, Balkanlardaki gelişmeleri etkileyebilecek durumdadır. Bununla birlikte, Balkanlardaki insanlar arasında, Rusya Federasyonunun bu bölgede varlığını görmek isteyen çok sayıda kişi vardır. Ne var ki Balkan ülkelerinin AB ve NATO ile gelişen ilişkileri, Moskovanın bölgedeki etkinlik alanını daraltıyor. Oysa Rusya Federasyonu en azından bölgedeki ekonomik çıkarlarından vazgeçmeyecek gibi duruyor.

Moskovanın Balkanlardaki varlığının günümüzde de hissedilmesini sağlayan Sırplardır. Nitekim Rusya Federasyonunun, Balkan politikasında, Sırplar üzerinde önemli yatırımlar yaptığına inanılıyor. Gerçi Sırbistanın siyasi sahnesi içinden Moskovanın daha çok sağ duruşlu siyasileri desteklediği biliniyor. Kosova sorunu ise, Rusya Federasyonu ile Sırbistan sağı arasındaki romantik ilişkileri iyice canlandırdı.

Birkaç yıl boyunca Rusya Federasyonu Batılı ülkelerin Kosovanın bağımsızlık planlarına engel olmaya çalıştı. Kosovanın bağımsızlığını ilan etmesinin ardından ise Moskova BM Güvenlik Konseyinden Kosovanın lehine olabilecek kararların çıkmasını engellemeye devam etti. Gerçi Moskova Sırpları seviyor olmaktan çok, Rusya Federasyonunun stratejik çıkarlarını düşünerek Kosovanın karşısında durdu. Nitekim Rus yetkililer Kosova sorunu üzerinden Rusya Federasyonunun bazı iç, bölgesel ve uluslararası sistemdeki çıkarlarına yatırım yapmaya çalıştı. Ayrıca Moskova Sırbistan üzerinden Batılı ülkelere meydan okumaya çalıştı. Bu bağlamda,

Kosovaya ilişkin desteğine karşılık Rusya Federasyonu Sırbistanı NATODan uzak da tutmaya çalıştı, ayrıca Belgradtan ekonomik ayrıcalıklar talep etti.

Sırbistanın mevcut hükümeti son zamanlarda Batının istekleri doğrultusunda Kosova konusunda daha yapıcı ve daha uzlaşıcı bir siyaset izliyor. Rusya Federasyonu ise Belgradın bu yöndeki tutumundan açıkça rahatsız oluyor. Çünkü Belgrad Kosova yetkilileriyle diyalogu geliştirdikçe, Sırbistanın NATO ve AB üyeliğine yaklaşma süreci de hızlanacaktır. Bunun paralelinde, Kosova sorununun ağırlığı zamanla azaldığı ölçüde, Moskovanın Sırbistan üzerindeki etkinliği de zayıflayacaktır. Bu hususlar dikkate alındığında, Belgradta düzenlenen Uluslararası Güvenlik Forumunda Rus Büyükelçi Aleksandar Konuzinin yaptığı sert konuşmanın da arka planı daha iyi anlaşılabilir.

Gerçi daha önce de Konuzin Sırbistana ilişkin yaptığı siyasi konuşmalarıyla dikkat çekmişti. Örneğin Haziran 2009da Konuzin, Sırbistan hükümeti içinde Sırp-Rus ilişkilerinin gelişmesine karşı olanların bulunduğu yönünde bir açıklama yapmıştı. 2009un sonbaharında ise Konuzin, komünizm döneminde Sovyet önde gelenlerinin adlarıyla adlandırılan Belgrad sokaklarının adlarının değiştiriliyor olmasından rahatsızlık duyduğunu söylemişti.

Uluslararası Güvenlik Forumundaki konuşması esnasında Rus büyükelçi Konuzin Sırbistan yetkililerini hiç anmadıysa da, kelimeleriyle Sırbistan hükümetine de göndermeler yaptığına inanılıyor. Konuzini, Sırbistana karşı bir Rus eyaletiymiş gibi davranmakla suçlayanlar olduğu gibi, konuşmasını hakaretli bulanlar da oldu. Genel olarak ise Uluslararası Güvenlik Forumundaki konuşmasıyla Konuzinin diplomatik davranışın dışına çıktığı üzerinde uzlaşıyor. Büyükelçi Konuzin söz konusu forumda Moskovayla istişare etmeden sert çıkış yapmış olabilir. Ancak Konuzinin konuşması, son zamanlarda Sırbistanın Batılı ülkelerle yeniden yakınlaşıyor olmasından Rusya Federasyonunun rahatsız olduğuna işaret ediyor.

Kaynak/Source: